

Spis treści

Wstęp.....	9
------------	---

I Uprowadzenie i przetrzymywanie zakładników w celu wymuszenia okupu jako zjawisko społeczne przełomu XX i XXI wieku	16
---	----

1.1. Typologia uprowadzeń i przetrzymywania zakładników	16
--	----

1.2. Analiza stanu zagrożenia przestępczością polegającą na uprowadzeniu i przetrzymywaniu zakładnika w celu wymuszenia okupu w Polsce	21
---	----

1.2.1. Rodzaje źródeł danych statystycznych dotyczących porwań dla okupu	22
---	----

1.2.2. Oficjalna statystyka dotycząca porwań okupowych w Polsce.....	27
---	----

1.2.3. Regiony Polski szczególnie zagrożone przestępczością polegającą na porwaniu w celu wymuszenia okupu	32
---	----

1.3. Skutki materialne i niematerialne porwań dla okupu	33
--	----

1.3.1. Materialne skutki porwań dla okupu	34
--	----

1.3.2. Niematerialne skutki porwań dla okupu.....	37
--	----

II Charakterystyka prawna przestępstwa polegającego na braniu zakładników, ich uprowadzeniu i przetrzymywaniu.....	41
---	----

2.1. Przestępstwo brania i przetrzymywania zakładników w prawie międzynarodowym.....	41
---	----

2.1.1. Porwanie zakładnika jako akt o charakterze terrorystycznym.....	42
---	----

2.1.2. Porwanie zakładnika jako przestępstwo o charakterze kryminalnym.....	48
--	----

2.2. Konstrukcja prawna przestępstwa polegającego na braniu zakładników i pozbawieniu ich wolności w celu uzyskania okupu w polskim systemie prawnym.....	52
--	----

2.2.1.... Znamiona strony przedmiotowej przestępstwa brania i przetrzymywania zakładników w celu zmuszenia do określonego zachowania.....	56
--	----

2.2.2. Uprowadzenie i pozbawienie wolności w celu wymuszenia okupu - strona podmiotowa przestępstwa	61
--	----

2.2.3. Częstkowe cele działania sprawcy uprowadzenia zakładnika dla okupu w ocenie prawnokarnej	64
--	----

2.2.4. Znamiona strony przedmiotowej i podmiotowej przestępstwa wymuszenia rozbójniczego (art. 282 K.k.)	67
---	----

2.2.5. Przepięstwo uprowadzenia małodetniego majęcogo poniżej lat 15 albo osoby nieporadnej ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny	76
2.3. Kwalifikowane postacię przetrzymywania zakładnika w celu wymuszenia okupu.....	79
2.3.1. Śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu zakładnika.....	80
2.3.2. Przepięstwa satelitarne i współwystępujące przy braniu zakładnika w celu wymuszenia okupu.....	86
2.3.3. Szczególne udrczenie zakładnika lub pozbawienie wolności trwające dłużej niż 7 dni jako znamię kwalifikowanego przepięstwa (art. 189 § 2 K.k.).....	91
2.3.4. Zakresy znaczeniowe pojęć: szczególne okrucieństwo i szczególne udrczenie jako znamion czynu zabronionego.....	94
2.4. Skutki kamprocesowe odstąpienia od popełnienia przepięstwa i zwolnienie zakładnika .	100
2.4.1. Odstąpienie od wymuszenia okupu i zwolnienie zakładnika.....	101
2.4.2. Ujawnienie okoliczności porwania w celu wymuszenia okupu przez świadka koronnego i tzw. „małego świadka koronnego”	104

III Sposoby i okoliczności popełnienia przepięstwa uprowadzenia osoby w celu wymuszenia okupu w świetle przeprowadzonych badań	109
---	-----

3.1. Charakterystyka działań poprzedzających porwanie dla okupu	109
3.1.1. Planowanie przepięstwa	111
3.1.2. Stopień przygotowania sprawców do popełniania przepięstwa	117
3.1.3. Zakres i formy przygotowania się sprawców do przepięstwa porwania i wykorzystane do tego środki techniczne	120
3.1.4. Zachowanie sprawców przed dokonaniem przepięstwa porwania dla okupu	123
3.2. Uprowadzenie ofiary przepięstwa	126
3.2.1. Czas i miejsce porwania.....	127
3.2.2. Wykorzystanie przez sprawców środków technicznych i broni palnej do przełamania oporu ofiary	130
3.2.3. Sposób przemieszczenia ofiary z miejsca porwania do miejsca jej przetrzymywania.....	133
3.2.4. Spostrzeżenie przez inne osoby faktu uprowadzenia	135
3.3. Zachowanie osoby uprowadzonej i sprawców w czasie przepięstwa	139
3.3.1. Czynności ofiary przepięstwa podjęte w celu udaremnienia porwania.....	140
3.3.2. Miejsce i sposób przetrzymywania zakładnika	332
3.3.3. Działania przestępcze popełniane na szkodę osoby uprowadzonej	153
3.3.4. Analiza interakcji personalnych zachodzących pomiędzy osobą uprowadzoną a sprawcami przepięstwa	156
3.4. Żądanie okupu.....	158
3.4.1. Rodzaje okupów w badanych sprawach.....	159
3.4.2. Sposób powiadomienia przez sprawców osób zmuszanych do uiszczenia okupu o uprowadzeniu	160
3.4.3. Środki i częstotliwość kontaktów sprawców uprowadzenia z osobami mającymi zapłacić okup.....	165
3.4.4. Pertraktacje sprawców przepięstwa dotyczące wysokości okupu i sposobu jego przekazania	170

3.5. Podjęcie okupu	174
3.5.1. Czas i miejsce podjęcia okupu	175
3.5.2. Metody kontroli realizacji żądania zapłacenia okupu.....	178
3.5.3. Podjęcie okupu i uwolnienie zakładnika	180

IV Sprawcy i ofiary porwań dla okupu	184
---	-----

4.1. Charakterystyka sprawców porwań okupowych	184
4.1.1. Charakterystyka środowiska społecznego sprawców	186
4.1.2. Płeć, wiek i zajęcie sprawców	197
4.1.3. Przeszłość kryminalna sprawców	202
4.2. Charakterystyka ofiar - zakładników i osób zmuszanych do zapłacenia okupu	209
4.2.1. Płeć, wiek i zajęcie uprowadzonych	210
4.2.2. Płeć, wiek i zajęcie osób zmuszanych do zapłacenia okupu	215
4.2.3. Socjalno-środowiskowa charakterystyka zakładników i osób zmuszanych do zapłacenia okupu	223
4.3. Związki ofiary i jej rodziny ze sprawcami przestępstwa	229

V Działania wykrywcze organów ścigania	232
---	-----

5.1. Zawiadomienie organów ścigania o przestępstwie i jego formy	232
5.1.1. Znaczenie pierwszych czynności śledczych	233
5.1.2. Podmiot zawiadamiający o przestępstwie oraz zakres informacji przekazanych w zawiadomieniu	235
5.1.3. Sposób i szybkość zawiadomienia o przestępstwie	240
5.1.4. Jednostki organizacyjne Policji i Prokuratury przyjmujące zawiadomienie o przestępstwie oraz prowadzące postępowanie przygotowawcze	242
5.2. Czynności procesowe podejmowane po otrzymaniu zawiadomienia o przestępstwie i sposób ich dokumentowania	245
5.2.1. Wykorzystanie osobowych źródeł informacji	246
5.2.2. Zakres i formy podejmowanych czynności procesowych	255
5.2.3. Czynności dowodowe na miejscu uprowadzenia lub w miejscu przetrzymywania zakładnika	259
5.3. Pozaprocessowe czynności zmierzające do ustalenia sprawców przestępstwa i miejsca przetrzymywania osoby uprowadzonej	262
5.3.1. Czynności operacyjno-rozpoznawcze i ich formy	262
5.3.2. Wykorzystanie czynności operacyjno-rozpoznawczych	275
5.4. Charakter i formy czynności poszukiwawczych w badanych sprawach	278
5.4.1. Procesowe badanie miejsca popełnienia przestępstwa w badanych sprawach	280
5.4.2. Udział biegłych w procesie wykrywczym	283
5.4.3. Czynności dowodowe z udziałem podejrzanych	288
5.4.4. Realizacja czynności policyjnych związanych z uwolnieniem zakładnika	292

VI. Ocena skuteczności kryminalistycznych działań wykrywczych w sprawach dotyczących porwań okupowych i postulaty dotyczące optymalizacji zwalczania tego typu przestępstw.....	296
6.1. Ocena skuteczności kryminalistycznych działań wykrywczych.....	296
6.1.1. Rodzaje niepowodzeń śledczych w badanej kategorii przestępstw.....	297
6.1.2. Skuteczność działań wykrywczych w zakresie ustalenia miejsca przetrzymywania zakładnika i jego uwolnienia.....	299
6.1.3. Skuteczność działań wykrywczych w zakresie czynności zmierzających do odzyskania okupu.....	303
6.2. Ocena skuteczności działań wykrywczych w aspekcie procesowym.....	307
6.2.1. Sposoby zakończenia postępowania przygotowawczego.....	308
6.2.2. Prawomocne skazania i sądowy wymiar kary.....	311
6.3. Przyczyny niepowodzeń śledczych.....	313
6.3.1. Klasyfikacja źródeł niepowodzeń śledczych.....	313
6.3.2. Charakterystyka źródeł niepowodzeń śledczych w aspekcie kryminalistycznym.....	316
6.4. Czynniki ułatwiające popełnianie porwań okupowych oraz postulaty dotyczące optymalizacji algorytmu postępowania organów ścigania w tych sprawach.....	323
6.4.1. Okoliczności ułatwiające dokonywanie porwań okupowych.....	324
6.4.2. Algorytm postępowania organów ścigania w sprawach dotyczących porwań dla okupu.....	327
Wnioski	333
Bibliografia	342